

DETE SE BUNI ZBOG OCENE

1. Doneli ste ocenjene kontrolne zadatke i podelili ih učenicima. Objasnili ste kako ste ocenjivali. Nakon kraćeg razgledanja jedan učenik vam se žali da mu niste priznali zadatak koji je tačno uradio.

Ne napasti učenika da je pokušao da podvali. Uvažiti prigovor deteta i pogledati kontrolnu vežbu, tj. proveriti tačnost učenikovih tvrdnji; ako se ispostavi da je primedba tačna, korigovati grešku, izviniti se učeniku, uvažiti ličnost deteta; Takođe, priznati da je greška nastavnika moguća. Ako zadatak utiče na ocenu, ispraviti i ocenu. Pitati i ostale učenike u odeljenju da li se još neko smatra oštećenim. Ukoliko primedba učenika nije na mestu, obrazložiti učeniku grešku i objasniti mu zbog čega zadatak nije priznat, i šta je ocenjivao. Možda je žurio dok je radio zadatke, pa je prevideo nešto.

2. Doneli ste ocenjene kontrolne zadatke i podelili ih učenicima. Objasnili ste kako ste ocenjivali. Nakon kraćeg razgledanja jedan učenik vam se žali da ima urađene zadatke isto kao i njegov drug koji je dobio bolju ocenu.

Uvažiti prigovor deteta, pogledati kontrolne vežbe i jednog i drugog, uporediti ih. Ako se ispostavi da je primedba tačna, korigovati grešku, izviniti se učeniku, uvažiti individualnost i ličnost deteta; Obavezno pitati i ostale učenike u odeljenju da li se još neko smatra oštećenim. Ukoliko se utvrdi da primedba učenika ipak nije tačna, obrazložiti učeniku gde je napravio grešku, šta je izostavio ili je možda nešto prevideo ili su pitanja bila otvorenog tipa pa je drug napisao više od njega. Uputiti i dodatna objašnjenja koja su bitna da učenik shvati šta je uticalo na ocenjivanje. Obraditi i ovu varijantu: nije uvek najsrećnije izabrana argumentacija za učenika da ima iste zadatke kao i njegov drug.

3. Doneli ste ocenjen pisani zadatak iz srpskog jezika i podelili ga učenicima. Objasnili ste kako ste ocenjivali. Jedan učenik vam se žali da je dobio četvorku, a nema ni jednu grešku.

- Uraditi detaljnu analizu pisanog zadatka i objasniti učeniku da nema (najverovatnije) nijednu gramatičku grešku u svom radu, te zbog toga u zadatku nije ispravljeno ništa, ali da je sadržaj zadatka (kvalitet odgovora na zadatu temu) nižeg kvaliteta, nije za odličnu ocenu. Nije se ocenjivala samo gramatika, već i stil pisanja. Propust je napravljen prilikom ispravke zato što nije napisano kratko obrazloženje kvaliteta sadržaja zadatka, u onoj formi koja je razumljiva za učenika.

DECA SU SE POTUKLA U RAZREDU

1. Posle završenog odmora ulazite u kabinet i zatičete dva učenika koji se tuku, a ostali navijaju.

Deca su se potukla u razredu, treba ih razdvojiti i prekinuti nasilno ponašanje. Nastavnik treba da je autoritet. Odlazimo razgovor o tome nakon časa. Pitamo ih da li žele zajedno da razgovaraju o problemu ili odvojeno. Odmah pitati ostale da li je primereno navijati u takvoj situaciji? Vaši drugovi iz razreda su se posvađali i potukli, ja sam zbog toga zabrinuta. Šta će vaši drugovi iz ostalih odeljenja misliti o vama? Nakon završenog časa razgovarati sa učenicima koji su se potukli, saslušati obe strane i preduzeti dalje korake. Na časovima odeljenjske zajednice organizovati radionice na kojima će se razgovarati o međusobnim odnosima u odeljenju, o negovanju drugarstva i prijateljstva, tolerancije.

2. Posle završenog odmora ulazite u kabinet i zatičete uplakano dete koje ima ogrebotine po licu i žali vam se da su ga dva druga tukla.

Prvo umiriti dete. U zavisnosti od stepena povrede otići kod školskog lekara radi ukazivanja stručne pomoći. Nakon tog, kada se dete potpuno smiri, porazgovarati sa njim o nastalom konfliktu. Pitati ga ko ga je tukao i reći mu da ima potpuno poverenje i podršku u vama. Potrebno je porazgovarati i sa ostalim akterima konfliktne situacije, prići im sa emotivne strane. "Vaš drug je povređen, ja sam tužna zbog toga". "Jeste li vi srećni?" Na taj način se stvara osećaj krivice i griže savesti, dok bi pretnjom bio izazvan kontraefekat. Tako će se brže doći do neophodnih odgovora i uzroka koji su doveli do ovakvog problema. Obaveste se roditelji i razredni starešina. Ukazati na negativnost takvog ponašanja.

3. Posle završenog odmora ulazite u kabinet i zatičete uplakano dete koje ima ogrebotine po licu. Na vaše pitanje da vam objasni šta se desilo dete uporno ćuti.

Umiriti dete i reći mu da treba da ima potpuno poverenje i podršku u vama. U zavisnosti od stepena povrede otići kod školskog lekara radi ukazivanja stručne pomoći. Kada se dete umiri pokušati sa razgovorom. Ne sme se prerano početi sa pitanjima. Uplakano dete koje ćuti to može doživeti kao agresivnost. "Nešto te je uplašilo?" "Hajde da porazgovaramo o tome!" (saosećajna komunikacija). "Vidim da si uplašen, povređen". Ako dete uporno ćuti, ostaviti da problem odstoji. Pitati dežurnog nastavnika ili odeljenje šta se dogodilo. Ukazati odeljenju na negativnost takvog ponašanja.

4. Dok ste pisali tekst na tabli i bili okrenuti leđima razredu, dva učenika /ce iz poslednje klupe su se potukla.

Uvek se prvo radi prekid tuče! Prva sledeća reakcija pred učenicima je šok, negodovanje, takvo ponašanje je nedopustivo. "Šta sam ja kao nastavnik uradio kada su se učenici potukli na času?" (dinamika rada na času); Ne bi trebalo biti okrenut leđima prema učenicima. Ovakav konflikt treba odmah prekinuti, učenike razdvojiti i objasniti im da je takvo ponašanje neprimereno. Tučom se ne rešavaju problemi.

5. U toku izlaganja primetili ste da je Milan uzeo Zoranovu svesku, nakon čega je Zoran počeo da ga udara svom snagom.

Ovakav fizički napad treba odmah prekinuti, učenike razdvojiti i razjasniti situaciju, ne napadom, već "demonstracijom sile".

"Vidim Zorane da si besan što ti je Milan uzeo svesku?" "Misliš li da si ispravno postupio što si počeo da ga udaraš?" "Da li si ti lepo zatražio da ti vrati svesku?" "A ti, Milane, jesi li zamolio druga da ti pozajmi svesku?"

Akteri će izneti svoje stavove i kroz razgovor otkriti prave uzroke za ovakvo nasilno ponašanje. Kada se saslušaju obe strane i utvrde uzroci, onda se može skrenuti pažnja na nedolično ponašanje i dati upozorenje da se takva situacija više ne ponavlja.

DECA BEŽE SA ČASOVA

1. Najavili ste kontrolni zadatak (ispitivanje). Ulazite u učionicu i ne zatičete ni jednog učenika.

Prvo osećanje šok, pa i bes, ljutnja. Jasno je da su pobjegli zbog kontrolnog. Ali konkretno zbog čega u vezi kontrolnog - to je tema za razgovor. Poruka koju učenici šalju kad pobjegnu sa časa ne glasi samo "mi nismo naučili", nego ponekad i "mi ne volimo ovaj predmet", "preveliki su vam zahtevi", "plašimo se vas", "ne smemo da pitamo ono što ne znamo", ponekad "nemamo poštovanja za vas, vaš predmet", itd. Razgovor sa učenicima obaviti na prvom narednom času. "Ja sam se uplašila kada sam videla da niste prisutni." Otkriti razlog zašto su pobjegli. Ako se to dogodilo prvi put, razgovarati o tome šta im nije bilo jasno. Ukoliko im neke stvari nisu bile jasne reći im da će se to na dopunskim časovima ponovo proraditi. Tek kada se otkriju razlozi i uspostavi dogovor za rešenje problema, treba im reći da to ne sme da postane praksa i da taj beg nije bio nimalo prijatan za nastavnika, i da je takav obrazac ponašanja neprimeren učenicima.

2. Najavili ste kontrolni zadatak (ispitivanje). Ulazite u učionicu i zatičete samo tri učenika.

Uvažiti ta tri učenika i normalno održati čas. Učenici koji su ostali ne bi trebalo da imaju nikakav poseban tretman (zbog toga što su ostali). Pitati te učenike čega su se uplašili njihovi drugari. Razgovor sa učenicima koji su pobjegli sa časa obaviti na prvom narednom času. "Ja sam se uplašila kada sam videla da niste prisutni." Otkriti razlog zašto su pobjegli. Ako se to dogodilo prvi put, razgovarati o tome šta im nije bilo jasno. Ukoliko im neke stvari nisu bile jasne reći im da će se to na dopunskim časovima ponovo proraditi. Tek kada se otkriju razlozi i uspostavi dogovor za rešenje problema, treba im reći da to ne sme da postane praksa i da taj beg nije bio nimalo prijatan za nastavnika, i da je takav obrazac ponašanja neprimeren učenicima.

3. Primetili ste da je Milena u proteklom periodu često odsutna sa vaših časova. Pogledali ste u dnevnik i uočili da ona ne dolazi isključivo na vaše časove.

Otkriti uzrok takvog ponašanja deteta. Ako su uspostavljena pravila na početku godine ne bi trebalo da dođe do toga. Blagim rečima, bez osuđivanja: "Ja sam se uplašila i zabrinula kada sam videla da ne dolaziš samo na moje časove." Ukoliko joj gradivo nije baš jasno reći joj da dolazi na dopunsku nastavu i da će na dopunskim časovima to ponovo sa njom proraditi. Možda ima strah od mene, ili su joj sadržaji neinteresantni. Tek kada se otkriju razlozi i uspostavi dogovor za rešenje problema, treba joj reći da to više ne sme da radi i da to eskiviranje samo njenih časova nije bilo nimalo prijatno za nastavnika i da je takav obrazac ponašanja neprimeren učeniku.

- Razgovor sa odeljenjem: "Da li neko zna šta se dešava sa Milenom?"
- Obratila bih se i razrednom starešini, ako ne vidim Milenu.
- Mogu i roditelji da se uključe.

4. Milan ima odlične ocene na usmenom ispitivanju, ali ste uočili da je uvek odsutan kada se rade kontrolni i pisani zadaci.

Usmeno izlaganje mu više odgovara i zbog toga ga treba pohvaliti, ali mu takođe staviti do znanja da ste zabrinuti zbog njegovog odsustva sa časova pismene provere. Kroz taj razgovor treba otkriti uzroke njegovog odsustva. "Da li se plašiš šta će ti roditelji reći?"

Napraviti dogovor na nivou odeljenja da učenici urade pisanu proveru na kojoj neće biti ocenjeni. Ako se i dalje događaju slične situacije porazgovarati sa učenicom i skrenuti mu pažnju da mora da dolazi na kontrolne vežbe, jer to nije pravedno, pre svega, prema ostalim učenicima.

HIPERAKTIVNO DETE

1. Zapazili ste da Jovan često traži da izađe sa časa i to ne samo jednom nego više puta. Kada je u učionici primetili ste da nema koncentraciju, teško prati nastavu, okreće se i ometa druge.

Učenik je zbog nečega uplašen, zabrinut, nešto ga ozbiljno muči. U ovom slučaju dete ne treba propitivati zašto se tako ponaša, već mu uputiti molbu: "Jovane, ja bih te zamolila da pratiš i saslušaj do kraja, a kada se čas završi porazgovaraćemo." Ne znamo mi da li on ima problem ili nema! Možda je hiperaktivan, onda ga treba zaposliti primerenim zaduženjima, možda čak i ostalima u razredu objasniti da ima "posebne" potrebe i u čemu se one ogledaju. Kog uzrasta je Jovan, da li je takav i na drugim časovima, da li je takav bio i kod učiteljice.

Rad sa učenicom, razrednim starešinom, roditeljima i drugim ustanovama.

2. U toku predavanja jedan učenik se stalno okreće, govori nešto deci oko sebe, komentariše i postavlja pitanja nevezana za gradivo. Takođe stalno ustaje da traži od nekoga olovku i stalno bi da briše tablu.

Prvo ga opomenuti, zatim tražiti uzrok. Učenik je zbog nečega uplašen, zabrinut, nešto ga ozbiljno muči. Želi da privuče pažnju. Razgovorom izvući iz učenika koje potrebe kod njega nisu zadovoljene. Možda njegovo nezadovoljstvo potiče iz porodice. Nasamo porazgovarati sa učenicom o njegovoj porodici.

3. U toku predavanja jedan učenik se stalno okreće, govori nešto deci oko sebe, komentariše i postavlja pitanja vezana za gradivo i prekida vaše izlaganje pokazujući da on o tome nešto zna.

Dete želi da privuče pažnju, da dođe do izražaja, da se čuje. "Izvoli reci, dopuni." Dati mu savet da ukoliko želi nešto da kaže, da traži reč. Prvo ga opomenuti, zatim tražiti uzrok. Razgovorom izvući iz učenika koje potrebe kod njega nisu zadovoljene. Možda njegovo nezadovoljstvo potiče iz porodice. Nasamo porazgovarati sa učenicom o njegovoj porodici. Skrenuti pažnju na pravila ponašanja na času, čas je ipak ograničenog trajanja, i drugi treba da dođu na red.

DETE SE PLAŠI REAKCIJE RODITELJA

1. Dete je odgovaralo i nije dobilo očekivanu ocenu. Počinje da plače. Na vaše pitanje zašto plače, kaže vam da ne sme da kaže roditeljima za ocenu koju je dobilo.

Umiriti dete. "Da li se to prvi put desilo?" Ispitati da li su to očekivanja roditelja ili je to njegov subjektivni doživljaj. Možda roditelji već imaju neka očekivanja od deteta (realna ili nerealna). Objasniti mu da ne može da plače, mora da shvati zašto je dobilo takvu ocenu. Možda zatražiti i kontakt sa roditeljima.

2. Dete je odgovaralo i nije dobilo očekivanu ocenu. Nakon završenih časova zatičete ga u školskom dvorištu. Kada ga pitate zašto ne ide kući, kaže da ne sme zbog dobijene slabe ocene.

Pitati dete da li se to prvi put desilo. Otkriti uzrok. Ispitati da li su to očekivanja roditelja ili njegov subjektivni doživljaj. U skladu da tim reagovati. Možda zatražiti i kontakt sa roditeljima.

DETE OSETLJIVO NA SLABU OCENU

1. Doneli ste ocenjen kontrolni zadatak i podelili ga učenicima. U jednom trenutku primećujete da jedna učenica plače. Prisećate se da je na isti način reagovala na dobijenu ocenu i na prošlom zadatku.

Umiriti je i utešiti. Pružanjem razumevanja za takvo ponašanje otkriti uzrok. Ispitati da li je to ustaljeni način reagovanja i kakva su njena očekivanja. Nakon toga joj treba objasniti da ne može da plače zbog dobijene ocene i da mora da shvati zašto je dobila takvu ocenu, odnosno da treba više da uči za bolju ocenu. Možda ne ume da uči.

2. Zorica je odgovarala, a vi joj saopštavate da je to za trojku. Ona počinje da plače. Uz suze vam objašnjava da je učila ceo vikend i da se samo zbunila, jer kada ju je mama preslišavala sve je znala.

Umiriti je; Objasniti joj da to ne znači da će ta ocena i ostati. Ako je procena da je dete naučilo gradivo napamet bez razumevanja, napomenuti joj da to ne treba da radi, jer se na taj način naučeno gradivo brzo zaboravlja. Možda nije posvetila dovoljno vremena učenju.

3. Dete je odgovaralo, dobilo ocenu i nezadovoljno ocenom, počinje da viče i besno izleće iz učionice treskajući vratima.

Pustiti ga da se isprazni, pa ga vratiti u učionicu; onda razgovarati sa njim nudeći mu saradnju. Porazgovarati i sa odeljenjem. Skrenuti pažnju da to nije način kako se nezadovoljstvo ocenom ispoljava.

DETE SA GRAFOMOTORNIM I GOVORNIM TEŠKOĆAMA

1. Primećujete da se učenik Jovan prilikom usmenog odgovaranja vrlo lepo izražava, ali da su mu pismeni zadaci nečitki i neuredni i da ih je teško razumeti.

Zbog ostalih, mi smo u obavezi da ocenjujemo po pravilniku.

Prihvatiti njegovu individualnost i ocenjivati ga u skladu sa tim.

2. Petrovi pisani zadaci su kvalitetni, uredni i čitki, ali za svoj uzrast veoma loše čita.

Prihvatiti njegovu individualnost i ocenjivati ga u skladu sa tim. Razgovarati sa roditeljima i ispitati da li dete ima neki tretman. Uključiti i druge službe.

3. Milan sporo piše. Često ne uspeva da prepíše tekst sa table, a i kontrolni zadatak ne uspeva da završi do kraja časa.

Prihvatiti njegovu individualnost i ocenjivati ga u skladu sa tim.

4. U jednom odeljenju primetili ste učenika koji na pisanim proverama daje odlične rezultate, ali kada ga prozovete da odgovara veoma teško se izražava i počinje da muca.

Uvažiti to i pratiti da li i inače muca ili samo kad odgovara.

5. Kada postavite pitanje, uočavate da se jedan učenik nikada ne javlja. Ako ga prozovete, on se vrlo teško izražava, sporo govori, teško nalazi prave reči i ponekad začuti usred rečenice. Njegovi pismeni radovi su dosta dobri.

Prihvatiti njegovu individualnost i ocenjivati ga u skladu sa tim. Ispitati da li dete ima neki tretman. Obaviti razgovor sa psihologom, logopedom i drugim službama. Da li dete možda govori jezikom neke manjinske grupe?

ODNOSI MEĐU DECOM

1. U školskom dvorištu zatičete tri dečaka koji tuku svog vršnjaka.

Ovakav fizički napad treba odmah prekinuti, učenike razdvojiti i razjasniti situaciju, tj. otkriti uzrok. Pre razgovora sa decom ili odeljenjskim strešinom obavezno pozvati roditelje u školu. Učenici što ozbiljnije treba da shvate da se tako nešto ne sme ponoviti.

2. U školskom dvorištu zatičete jednog dečaka koji tuče drugog dečaka koji je mlađi od njega.

Ovakav fizički napad treba odmah prekinuti, učenike razdvojiti i razjasniti situaciju, tj. otkriti uzrok. Ispitati da li je mlađi izazvao ili isprovocirao starijeg učenika, pa u skladu sa tim reagovati. Ako mlađi nije bio kriv, odnosno ako je stariji učenik demonstrirao silu nad mlađim, pozvati roditelja u školu.

3. Primetili ste da je za vreme velikog odmora jedno dete uvek izdvojeno od ostalih, samo je i ne igra se sa ostalom decom.

"Vidim da si tužan što si sam na velikom odmoru." Pružiti detetu podršku i utešiti ga. Na času odeljenjske zajednice napraviti priču o nekom detetu, odnosno situaciju sličnu ovoj. Osvestiti kod ostalih učenika problem koji je među njima prisutan. Na časovima odeljenjske zajednice razgovarati o drugarstvu, odnosno o uvažavanju različitosti među pojedincima.

4. Jedan učenik vam se poverava da ga svi izbegavaju, niko neće da se druži sa njim, uvek sedi sam, zadirkuju ga i nazivaju pogrđnim imenima.

Pružiti detetu podršku i utešiti ga. Indirektno razgovarati sa ostalom decom. Na časovima odeljenjske zajednice razgovarati o drugarstvu, odnosno o uvažavanju različitosti među pojedincima. Na taj način osvestiti kod ostalih učenika problem koji je među njima prisutan.

5. Marija vam se požalila da je njena najbolja drugarica svima ispričala nešto što je ona njoj rekla u poverenju, a tiče se loših odnosa između njenih roditelja. Sada je Mariji neprijatno.

Utešiti je, reći joj da to nije degradirajuće po nju, jer sve porodice imaju probleme. Preispitati takvo prijateljstvo. Sa svom decom u odeljenju treba raditi na značaju poverenja među prijateljima...

SARADNJA SA KOLEGAMA

1. Deca vam se poveravaju. Žale se na jednog nastavnika koji ih često naziva pogrdnim imenima i vređa.

Uvažiti decu i pustiti ih da ispričaju to što ih muči. Reći deci da to nikako nije u redu. Ispitati obe strane svakako. Obratiti se pedagoško-psihološkoj službi. Direktor mora da bude upoznat sa tim, on mora da odreaguje, to je u njegovoj nadležnosti. Teža povreda radne obaveze.

2. Deca vam se poveravaju. Zamolili su vas da pitate jednog nastavnika da odloži najavljeni kontrolni zadatak, jer nisu stigli da se spreme.

"Institucija" odlaganja kontrolnog ne bi trebalo da postoji, a mi ne bi trebalo da budemo osobe koje posreduju u tome. To je mač sa dve oštrice, sa vrlo neizvesnim ishodom. Sve bi trebalo da se rešava između učenika i nastavnika, i to na času. Objasniti učenicima da to ne smeju da traže od njega.

REALIZACIJA OBRAZOVNO-VASPITNOG RADA

1. Planirali ste realizaciju časa u prirodi. Sve ste pripremili, deca su došla bez knjiga i očekuju vas van učionice. Počela je kiša.

Nastavnik treba uvek da bude spreman da čas, i u slučaju nemogućnosti realizacije časa u prirodi; Nema opravdanja za nedostatak alternativnog rešenja za čas! Vi ste nastavnik! Ne zavisite od vremenskih nepogoda, barem ne suštinski.

Pustiti decu da predlože neku temu za čas, izaći u susret njihovim željama, tj. onim aktivnostima koje oni predlažu (ili npr. dok pada kiša učenici mogu da razgovaraju o toj pojavi, a ako prestane i izađe sunce, o toj pojavi-povezivanje gradiva);

2. Primetili ste da uvek kada radite grupnim oblikom rada, dva učenika se veoma retko uključuju u rad. Uglavnom sede i pasivno posmatraju rad drugih učenika ili se zabavljaju nekim svojim poslom koji nije u vezi sa zadatkom.

Uključiti ih u rad, napraviti šalu da im bude interesantno. Važno je da ne znaju ko će da izveštava, tj. da pri završetku grupnog oblika rada nastavnik sam odabere izveštioce, da baš ciljno izabere njih da izveštavaju. Ako ni tada ne žele da učestvuju, na lep način im reći da imaju nekakve obaveze kao učenici.

3. Usred časa upada učenik koji nije iz tog odeljenja i ponaša se neprikladno, počinje da viče, galami, govori ružne reči...

Prekinuti učenikovo ponašanje rečima: "Izvini, ali ne smeš tako da se ponašaš i prekidaš čas." Zamoliti ga da izađe i da se vrati u svoj razred, može nastavnik i sam da ga otprati, iz bezbednosnih razloga. Ako neće, zatražiti pomoć. Sa ostalima porazgovarati o tome koliko je tako nešto neprimereno, i nimalo nije duhovito, kreativno.

4. Završili ste jednu oblast, koja je bila interesantna učenicima. Želite da organizujete diskusiju u kojoj će učestvovati svi učenici. Postavljate pitanja, ali jedan učenik stalno insistira da on daje odgovore i svoje mišljenje, ostali učenici se ne javljaju.

Uvažiti njegovu potrebu, pohvaliti ga i reći mu da je veoma dobro naučio gradivo i da dobro zna da odgovori na svako pitanje, ali da treba pružiti priliku i drugima u razredu. Aktivirati i ostale učenike, ohrabriti ih, možda su nesigurni zbog znanja kojim vlada njihov drug.

5. Primetili ste da jedan učenik, dok vi predajete, gleda pravo u vas, miran je, ali vam se čini kao da nije prisutan, misli mu lutaju.

Ne prepadati učenika, već nekim signalom, gestom pokušati vratiti mu misli na praćenje nastave. Po završetku časa reći mu: "Brinem da nećeš moći da naučiš ovo što smo danas radili, jer mi se čini da si bio odsutan dok sam predavala." Pitati ga da li ga nešto muči, pružiti mu priliku da iznese svoje brige, probleme. Pitati ga šta misli o tome što predajete.

6. Dali ste kontrolni zadatak posle jedne obrađene celine jer želite da proverite koliko su učenici to savladali. Spazite učenika koji prepisuje od druga pored sebe. Pridete i pogledate njegov zadatak i uočite da je sve do tada isto napisano kao i kod njegovog druga.

Na početku časa su saopštena pravila. Sledi opomena, a nakon toga razdvojiti ih da ne sede zajedno i reći im da se to ne toleriše i da to nije u redu. U ovom slučaju njihov kontrolni zadatak ne oceniti.

7. Pregledali ste kontrolni zadatak koji ste prethodnog časa dali učenicima posle predene oblasti. Želeli

ste da proverite koliko su savladali date sadržaje jer vam je važno da se oslonite na ta znanja kod obrade naredne oblasti. Od 30 zadataka, 21 ste ocenili slabom ocenom.

Takva kontrolna vežba se poništava, jer je više od dve trećine slabih ocena. Prokomentarisati sa učenicima da li je u pitanju nerad ili nerazumevanje. Dopunska nastava. Ne znam gde piše da to treba da se poništi? Ali svakako jeste informacija o tome da mnogo toga nije u redu sa pripremom učenika za kontrolni.

8. Primetili ste da se Jovan često žali da ga boli stomak ili glava, a to se najčešće dešava kada ispitujete učenike ili kada zadate kontrolni zadatak.

Diskretno mu reći da umanjiti te tegobe, da mu verujemo, ali da će morati to da kontroliše i da nekako vežba da se ne plaši, jer bežanje u bolest ne vodi nikud. Možda je dete postavilo sebi visoke zahteve, a realno ne može. Razgovarati i sa roditeljima da li su ga vodili kod lekara, zbog stomaka ili glave. Ispitati kakva su njihova očekivanja u pogledu uspeha njihovog deteta, da li su zadovoljni. Sigurnost se vežba. Samo odeljenjski starešina razmatra lekarska opravdanja, na učenikovu žalost.

Razgovarati (možda!) i sa drugim kolegama, da li se slično ponaša i na njihovim časovima provere.

9. Uočili ste da jedan učenik sasvim solidno radi u školi, prosečno je aktivan, završava zadatke na vreme i postiže prosečne rezultate. Ono što vam pada u oči je da ne radi domaće zadatke. Skoro uvek ima neki razlog da se opravda.

Razgovarati sa učenikom. Pitati ga da li su mu domaći zadaci teški, nejasni? Kroz razgovor otkriti razloge za neuradene zadatke. Pitati ga da li preteruje? Razgovarati i sa roditeljima. Mora da menja takve navike, to mu je obaveza. Ispitati kakve uslove ima za izradu domaćih zadataka.

10. Bliži se kraj prvog polugodišta i vi polako sumirate ocene u dnevniku i pokušavate da izvedete zaključne ocene. U jednom trenutku uočavate da u jednom odeljenju nećete imati ni jednu peticu, a u ostalim odeljenjima će taj broj biti zadovoljavajući.

Takva je situacija, ne menjati ništa. Verovatno su tako formirana odeljenja, zahtevi su bili isti. Nastavnik ne vrednuje analitički svoj posao. Možda su učenici dali svoj maksimum, više od toga ne mogu. Samoocenjivanje.

11. Tokom utvrđivanja gradiva, jedan učenik je dao pogrešan odgovor. Pitanje ste postavili drugom učeniku i on je dao isti odgovor. Kada ste rekli da to nije tačno, svi učenici su u jedan glas povikali: Vi ste nam tako rekli!

Zavisi od toga da li je usmeno rečeno ili je zapisano. Ako je zapisano, izviniti se učenicima i ispraviti grešku. Obavezno proveriti da li je svako od njih u svesci ispravio grešku. Ako je usmeno, priznati deci grešku, izviniti se i objasniti im ponovo (ili im reći da možda nisu dobro čuli kada je predavala gradivo).

12. Kada ste ocenjivali pismeni zadatak primetili ste da je učenik prepravio ocenu u svesci sa prethodnog zadatka. Proverili ste u dnevniku i konstatovali da ste vi dobro upisali ocenu.

"Brine te ova ocena, nisi zadovoljan njom?" "Misliš li da možeš bolje?" "Šta bi ti roditelji rekli?" Ne pridikovati, već lepim rečima.

Kroz priču reći detetu da to ne sme da radi, da je pogrešio, da treba da uvidi da je ta ocena merilo nečega.

13. Vaša kolegunica je bila odsutna, a vi ste bili u mogućnosti da je zamenite. Niste to znali ranije da biste se posebno spremili za čas, ali ste pogledali u dnevnik i na osnovu onoga što je zapisano smatrali ste da nećete imati teškoća da realizujete čas. Desilo se da su učenici na većinu vaših pitanja odgovarali da to ne znaju jer to nisu učili.

Razgovarati o pređenim oblastima do sada i tako utvrditi da li su to zaista učili ili nisu, jer u dnevniku može da bude upisano i nešto što nije obrađeno. Razgovarati sa decom. "Vama tu nešto nije jasno?" Objasniti im, dopuniti znanje. Nikad pred decom ne vrednovati rad kolege, čak ni pozitivno.

Možda joj, u blažoj formi, reći da deca nisu najbolje razumela gradivo,

14. U odeljenju gde predajete došao je novi učenik. Dobili ste podatke da je zbog slabog uspeha i nedoličnog ponašanja premešten iz druge škole. Ulazite u razred i zatičete tuču u kojoj učestvuju nekoliko učenika. U toj grupi se nalazi i novi učenik koga srećete prvi put.

Prekinuti tuču. Etiketiranje "novog" učenika izbeći po svaku cenu, (samo što je došao i odmah ga zatičete u tuči). Savetodavni razgovor-dotaći emotivnu stranu učenikove ličnosti. "Da li ste zadovoljni što se ovo desilo?" Isprovocirati ih da se osećaju postideno. "Jeste li srećni što ste dobili novog druga?" Obaviti javni razgovor o kolegijalnosti, drugarstvu, prihvatanju novog učenika.

15. Povelili ste svoje učenike da pogledate film u bioskopu koji je tada bio jako aktuelan. Učenici su se jako radovali i svi su jedva dočekali taj dan. U bioskopu su se učenici ponašali nepristojno, galamili se, dovikivali se, preskakali klupe. Niste mogli da ih obuzdate. Sutradan se srećete sa svojim učenicima.

Obzirom da je celo odeljenje reagovalo na takav način, uz osmeh ih pitati: "Deco, šta to bi?" "Vama se film nije dopao?" "Razumem da vam se film možda nije dopao, ali ne treba tako reagovati kada vam se nešto ne

svidi." Dečije potrebe i očekivanja očigledno nisu bili zadovoljeni. Ukazati im na oblike ponašanja koji su prihvatljivi, pristojni i da to nije bio razlog da se tako ponašaju. Ozbiljna priprema treba da sledi pre odlaska na film.

SARADNJA SA RODITELJIMA

1. Na dan "otvorenih vrata" dolazi roditelj koji kaže da njegovo dete ulaže veliki rad, ali ne postiže uspeh koji roditelji i dete očekuju i žele.

Uvažiti roditelja. Tražiti zajedno razloge. "Koji su kriterijumi da je nešto teško?" Kroz empatiju pokazati razumevanje za očekivanja roditelja. Razgovorom staviti roditelju do znanja da u školi postoje usmene i pismene provere. Ispričati mu koji su postupci, odnosno tehnike učenja, možda njegovo dete nije naučilo kako treba pravilno da uči.

2. Dolazi vam roditelj koji kaže da su vaši zadaci veoma zahtevni i teški i da je nezadovoljan ocenom svog deteta.

Pitati roditelja kako bi on osmislio zadatke da je nastavnik?

Kroz razgovor saznati koliko se dete pripremilo za kontrolnu vežbu, koliko i kako je učilo. Možda se dete plaši nečega, pa zato pravi greške. Diskretno staviti do znanja roditelju da prepustiti profesionalnosti nastavnika da to proceni.

3. Na dan "otvorenih vrata" dolazi vam roditelj i počinje da viče da se prema njegovom detetu ponašate nekorektno i da ga mrzite.

Umiriti roditelja i reći mu da to nije tačno. Razgovarati o detetu. Roditelju se ponudi saradnja. "Mogu li da čujem vašu priču, šta vam je dete reklo?" Otkriti uzrok razgovorom. Doći do toga kako dete to vidi.

Ako je roditelj baš agresivan pozvati školskog policajca u pomoć.

4. Tokom časa uleće jedan roditelj i počinje da viče na dete iz odeljenja napadajući ga da je maltretirao njegovo dete.

Prekinuti roditelja i ne dozvoliti mu da dalje vređa dete. Zamoliti ga da napusti učionicu i da sačeka kraj časa, pa će nakon toga porazgovarati. Kroz razgovor mu staviti do znanja, da je nepravilno postupio, tako se ne rešavaju problemi, to nije način, jer je dao sebi slobodu da prekine čas i pred ostalom decom verbalno napada i vređa učenika, pritom ignorišući prisustvo nastavnika. Za takvu vrstu problema roditelj se obrati nastavniku, a nastavnik će se pozabaviti rešavanjem situacije. Dalji koraci: nenasilna komunikacija, pristup i jednom i drugom učeniku sa emotivne strane.

5. Na roditeljski sastanak vam dolazi roditelj neprikladno obučen za tu

Tom prilikom roditelju treba reći da, shodno pravilniku, ne može doći tako odeven u školu, jer je u pitanju javna ustanova. Ukazati na fin način da postoje neka pravila i propisi kako se treba obući, a koja bi trebalo ispoštovati, i koja uostalom važe i u drugim ustanovama, pa tako i u školi.

SITUACIJE ZA PEDAGOGA I PSIHologa

SARADNJA SA RODITELJIMA

1. Dolazi vam roditelj koji kaže da njegovo dete puno vremena provodi u učenju, ulaže veliki trud, ozbiljno se priprema za časove, ali ne postiže uspeh koji roditelji i dete očekuju i žele.

Uvažavamo osećanje zabrinutosti roditelja i kažemo mu: Vi ste zabrinuti za uspeh vašeg deteta? Šta Vi mislite da je rešenje za ovu situaciju, tj. za uspeh Vašeg deteta? Šta očekujete od škole? Šta ste Vi, kao roditelj, spremni da uradite? Preispitujemo njegove stavove i osposobljavamo ga da objektivno sagleda problem; Zatim kroz razgovor tražimo uzrok; Postavljamo pitanja roditelju: Koliko vremena dnevno dete uči? Ima li izgrađene radne navike? Da li voli školu? Da li je zainteresovano i motivisano za učenje? Da li ga roditelji prisiljavaju da uči? Kako, na koji način ga prisiljavaju? Koji je nivo aspiracije roditelja, a koji deteta?

Vođenjem razgovora informisati roditelja o metodama i tehnikama za učenje i time mu pomožemo da "pojača" sposobnost za rešavanje problema;

Podsticaji za učenje: cilj im je namera da se nešto nauči; rok; interesovanje; stav prema gradivu; poznavanje rezultata; nagrada i kazna; saradnja i takmičenje; uspeh i neuspeh; stepen aspiracije.

Razgovaramo sa učenicom - očekujemo da nam učenik kaže kako se oseća, jer može se ispostaviti da je roditelj u pravu, ali i da nije. Roditelji mogu da budu jako subjektivni. Ne mora roditelj da priča u detetovo ime. Dete može i samo da dođe da se požali. Možda je dete nezainteresovano. Ispitati da li učenik ima neki problem van škole (mi utičemo samo u vezi škole). Tražimo uzroke neuspeha u učenju. Razgovor o pripremanju i učenju kod kuće, radnim navikama, o interesovanjima i očekivanjima samog deteta, a i roditelja; Koje su sposobnosti deteta? Ispitati da li ima emocionalne probleme.

Nakon ispitivanja svih uzroka, suziti područje delovanja.

Upoznavanje deteta sa metodama i tehnikama učenja (osmišljavanje gradiva, učenje po delovima i učenje celine, vremenski raspoređeno učenje, koncentrisano učenje, aktivno učenje i preslišavanje, ponavljanje) i primena naučenog sadržaja uz pomoć nastavnika; Predložiti mu da uči sa nekim u odeljenju; beležimo sve informacije u dosije učenika;

Razgovor sa nastavnicima - kako učenik radi, pogledati njegove pisane vežbe, pratiti ocene u dnevniku; Pratimo promene i obaveštavamo roditelja, a roditelje pitamo kako dete radi kod kuće. To je proces, zahteva kontinuirano praćenje, merenje efekata, odnosno da li je došlo do pomaka.

2. Dolazi vam roditelj koji kaže da njegovo dete puno vremena provodi u učenju, ulaže veliki trud, ozbiljno se priprema za časove i vrlo je uspešan u svim predmetima, osim iz jednog. Roditelj je već razgovarao sa predmetnim nastavnikom, ali to nije dalo rezultat. Traži vašu pomoć.

Uvažavamo osećanje zabrinutosti roditelja da bismo pridobili njegovo— poverenje. Šta Vi mislite, kao roditelj, da je najbolje za vaše dete? Kažemo roditelju da dete mora da nastavi da uči predmet, da se ne demoralise. Možda mu ne leži ta materija, pa mora više vremena da posveti tom predmetu, možda nema dovoljno predznanja iz tog predmeta, možda bi trebalo da ide na dopunsku nastavu. Nemaju sva deca podjednake afinitete baš prema svim predmetima. Objasniti roditelju da ne mora učenik da bude uspešan baš iz svih predmeta. Možda je problem u komunikaciji ili se dete plaši nastavnika? Pretpostavke

Razgovarati sa nastavnikom - Pitati ga kako učenik radi njegov— predmet. Mi možda već znamo kakvi su kriterijumi našeg kolege, koliko je zahtevan i koja su njegova očekivanja. Suočavamo roditelja i nastavnika. Roditelj treba da shvati koja su stvarno očekivanja nastavnika, tj. kakvi su njegovi kriterijumi. Stručni saradnik želi da se na neki način osigura, tj. da zna šta se tačno traži od učenika, jer je nama kao pedagogu to najvažnije, to je centar našeg interesovanja. Važno nam je kako da pomognemo detetu. Pedagog hoće da čuje tačno šta ko od njih očekuje, jer ne zna o čemu su oni razgovarali. U skladu sa tim što je saznao, pedagog deluje.

Savetodavni rad sa učenicom - Razgovorom saznati šta on ima da nam— kaže, otkriti uzroke neuspeha, pratimo i njegova osećanja. Otkloniti mu strah, ako je to u pitanju, moramo ga ohrabriti da savlada problem. Mora da nastavi da uči, ne sme da se demoralise. Možda treba više da uči taj predmet. Ako to traje, raditi kontinuirano sa njim, to je proces; Sve to beležimo u dosije učenika. Pratimo ubuduće ima li pomaka.

3. Dolazi vam roditelj i žali se na jednog nastavnika koji predaje njegovom detetu. Kaže da su njegovi zahtevi previsoki za taj uzrast i da zbog toga njegovo dete ima slabiju ocenu.

Uvažavamo osećanje zabrinutosti roditelja da bismo pridobili njegovo poverenje. Šta Vi mislite, na osnovu čega ste zaključili koji su to kriterijumi? Šta Vi mislite da je najbolje rešenje za ovu situaciju, tj. za uspeh

Vašeg deteta? Preispitati stavove roditelja. Reći roditelju da svaki nastavnik ima kriterijume kojih se pridržava, i da detetu možda treba više vremena da se prilagodi tom kriterijumu. Možda nema dovoljno predznanja iz tog predmeta, pa je to otežavajuća okolnost po dete. Objasniti da deca mogu da napreduju samo ako im se postavi zona narednog razvoja, jer je mnogo bolje učiniti veći napor sada za kasnije. Na taj način osposobljavamo roditelja da objektivno sagleda problem;

Razgovorom tražimo uzrok; Postavljati pitanja roditelju: Koliko vremena dnevno dete uči taj predmet? Da li je zainteresovano i motivisano za to gradivo? Da li ga roditelji prisiljavaju da uči? Kako, na koji način ga prisiljavaju? Koji je nivo aspiracije roditelja, a koji deteta? Dete ne sme da stagnira, već da napreduje.

Pratićemo ubuduće šta se dešava, uvek smo otvoreni za saradnju; Mi možda već znamo kakvi su kriterijumi tog nastavnika i da li se još neko žalio na njega. Ne vrednujemo kolegu pred roditeljem.

Savetodavni rad sa učenicom - otkloniti mu strah, ako je to u pitanju, moramo ga ohrabriti da savlada problem. Pitati ga šta on ima da nam kaže, saznati od njega šta je uzrok nauspeha. Reći mu da mora da uči, da se ne demoralizuje, ohrabriti ga; promena metoda i tehnika Pratiti njegov rad, ako to traje, raditi kontinuirano sa njim, jer je to proces;

Ispitati da li se još neko žalio na tog nastavnika, pa reagovati u skladu sa tim. Nastavnik mora da se potruži da bude dobar metodičar.

4. Razgovarate sa majkom učenika prvog razreda koja se žali da je njenom detetu dosadno na jednom broju časova, jer zna mnogo više od onog što učiteljica izlaže i traži od učenika.

Uvažiti roditeljak, reći joj da je lepo što je to primetila, jer kao majka mora da sačuva detetu radne navike. Na taj način se stvara osećaj poverenja. Reći joj da naša škola nema dovoljno mogućnosti za individualni rad, tj. individualizovani pristup. Nastavni plan i program mora da se ispoštuje. To je česta situacija u I razredu, to je faza u razvoju, prolazno je. Važno je detetu sačuvati motivaciju. Reći joj da će svakako razgovarati sa učiteljicom;

Otići na čas. Proveriti sa učiteljicom da li je dete zaista darovito. Na kojim časovima, da li je to stalno. Ako jeste uputiti dete na testiranje pedagoško-psihološkoj službi. Zakon dozvoljava ubrzano napredovanje za darovitu decu;

Može se ispostaviti i da majka više radi sa detetom kod kuće, pa na ovaj način želi da dobije potvrdu da je uspešan roditelj.

5. Razgovarate sa majkom čije dete ima granične intelektualne sposobnosti ili senzorne probleme (nagluvost, slabovidost). Dete se trudi da savlada gradivo, ali ne postiže očekivani uspeh.

Obaviti savetodavni rad sa roditeljem - Znam da ste zabrinuti za Vaše dete. Mi smo tu da Vam pomognemo koliko je u našoj moći. Pružamo joj podršku i ohrabrujemo je. Roditelji teško prihvataju hendikep. Kroz razgovor otkriti kako se kod kuće sa njim radi. Da li se dete primorava na učenje? Da li je uključeno u neki tretman? Motivisati ga i pomoći mu da poboljša razumevanje situacije. Reći roditeljima da treba da imaju jasan stav o mogućnostima svog deteta. Ne upoređivati ga sa drugom decom;

Informisati roditelje kako da rade sa detetom: strpljivo se odnositi prema detetu, naći način da se dete motiviše, pohvaliti svako njegovo postignuće; na početku mu davati jednostavnije zadatke. Predložiti roditeljima da se u rad sa detetom uključe psiholog i defektolog odgovarajuće uže specijalnosti-multidisciplinarni pristup;

Pedagoško-instruktivni rad sa nastavnicima - zapažanja o ponašanju i radu deteta; diferenciran pristup, dopunska nastava, uključiti dete u aktivnosti sa ostalom decom, mora da zna šta može da nauči; Pedagog će objasniti nastavniku koja je njegova strategija saznanja, daće nastavniku stručnu literaturu i pratiti ponašanje deteta. Ako dete ima emocionalne smetnje, onda sa njim radi psiholog. Dete treba da bude bolje od samog sebe, da može više nego što je ranije moglo, a ne da se poredi sa drugima. Uputiti nastavnika na seminar o inkluzivnom obrazovanju.

Savetodavni rad sa odeljenjem - uvažavanje različitosti među vršnjacima, prijateljstvo;

Individualni savetodavni rad sa učenicom - ako ima problem sa vršnjacima, popraviti mu sliku o sebi, osnažiti mu ličnost;

6. Roditelj traži savet kako da organizuje rad kod kuće sa detetom koje ima smetnje ili teškoće u razvoju.

Strpljenje je neophodno u ovom slučaju. Pedagog može da kaže: Neka dete danas uradi više, pa će to biti dovoljno. Treba se naoružati strpljenjem i ponavljati jako puno. Pohvaliti svaki napredak deteta. Kreirati sredinu za dete, što stimulativniju, da kontekst učenja bude povoljan za dete. Naći način da se dete motiviše,

pohvaliti svako njegovo postignuće; na početku mu davati jednostavnije zadatke. Dati mu stručnu literaturu. Predložiti roditeljima da se u rad sa detetom uključe psiholog i defektolog-multidisciplinarni pristup;

SARADNJA SA KOLEGAMA

1. Dolazi vam nastavnik koji saopštava da je primetio da kada radi grupnim oblikom rada, Milan se nikada ne uključuje u rad, smeta drugima ili se bavi nekim aktivnostima koje nisu u vezi sa zadatkom. I pored opomene, on se samo za trenutak primiri, ali se i dalje ne uključuje.

Reći nastavniku da svako dete mora da se uključi u rad. On kao nastavnik mora da upotrebi svoje potencijale i svoje iskustvo (čak i ako je pripravnik) i mora da istraži šta je to što ga remeti. Predložiti mu da može napraviti situaciju u kojoj će taj učenik da bude izveštavač u grupi, odnosno da bude taj od koga će zavisiati grupa, ili proceniti u kojoj ulozi će biti dobar, tj. doživeti samoaktualizaciju (timski rad podrazumeva podelu uloga). Nastavnik će to saopštiti Milanu pred kraj aktivnosti, da ne zna unapred. Treba mu pronaći aktivnost koja će ga stimulirati i podsetiti ga da ne sme da minira rad grupe, jer će od njega zavisiati cela grupa. Postoje obaveze koje važe za svakog učenika. Pitati Milana zašto to radi. Postoje sankcije za nepoštovanje pravila; Ako se problem nastavi, pedagog radi sa Milanom;

2. Dolazi vam nastavnik i saopštava da je za danas planirao realizaciju časa u prirodi. Sve je do detalja pripremio, deca su se takođe pripremila i očekuju čas van učionice. Pošto je iznenada počela kiša moli vas da mu pomognete, jer deca nisu ponela knjige i on ne zna šta da radi.

Reći nastavniku da treba i mora da mobilize svoje potencijale. Deci treba dati dodatnu motivaciju. Saradnik ne sme da ode na čas umesto nastavnika. Poražavajuće je da nastavnik ne zna da održi čas. Upotrebiti stečeno radno iskustvo (rebusi, zanimljive geografije, asocijacije na temu časa). Moguće je organizovati rad u biblioteci ili medijateci, korišćenjem savremenih nastavnih sredstava, ili organizovati diskusiju na neku temu.

3. Nastavnik vam se žali da iz časa u čas ne uspeva da održi disciplinu u jednom odeljenju. To primećuju i učenici, a čuo je i da su roditelji negodovali na roditeljskom sastanku. To mu smeta, loše se oseća, ali je nemoćan.

Reći nastavniku da će mu biti pružena pomoć i podrška. Deca očigledno nisu dovoljno upošljena. Deca su po prirodi aktivna, ona moraju da rade. Rad kontroliše emotivna stanja. "Ti si nastavnik i nisi nemoćan", ohrabriti ga. Motivirati ga i pomoći mu da razume situaciju. Reagovati podržavanjem i empatijom. Osnažiti ga za autokorektivno ponašanje, korigovati samosažaljenje i nemoć; Možda mora da promeni metode rada. On kao nastavnik mora da izgradi dobre odnose sa učenicima i da ih podučava samodisciplini. To je proces.

Grupni savetodavni rad sa učenicima - otkriti uzroke neprihvatanja— nastavnika; Možda nastavnik nema autoritet, možda im je dosadan i nezanimljiv. Staviti im do znanja da tako ne smeju da se ponašaju, postoje neka pravila ponašanja;

Individualni savetodavni rad sa nastavnikom - suočavanje i menjanje ponašanja; Mora razvijati više pažnje, razumevanja, poštovanja prema učenicima. Deca ne prave probleme onom nastavniku koji ih poštuje i brine o njima;

Reći odeljenjskom starešini da više razgovara sa decom o problemu; Pedagog ode na čas; pratimo promene;

4. Dolazi vam nastavnik i saopštava da se jedan učenik nikada ne javlja. Ako ga prozove, on se vrlo teško izražava: sporo govori, teško nalazi prave reči i ponekad začuti usred rečenice. Njegovi pismeni radovi su jako dobri.

Pedagoško-instruktivni rad sa nastavnikom - informisati nastavnika o— govornim teškoćama. Reći mu da uvaži individualnost učenika, da bude strpljiv, jer je njemu podrška veoma važna. Ovakvo dete ne treba sažaljevati, niti ga ignorisati, jer mu umanjujemo motivisanost i izazivamo strah od budućeg neuspeha. Ne povlađivati mu, jer će se osećati nesigurno i bespomoćno. Treba da ima isti tretman kao i ostala deca, uključiti dete u aktivnosti sa ostalom decom, mora da zna šta može da nauči; Pedagog će objasniti nastavniku koja je njegova strategija saznanja, daće nastavniku stručnu literaturu i pratiti ponašanje deteta. Ne izbegavati usmena ispitivanja;

Savetodavni rad sa odeljenjem - grupni razgovor o prihvatanju različitosti;

Individualni savetodavni rad sa učenicima - ako ima problem sa vršnjacima, popraviti mu sliku o sebi, osnažiti mu ličnost;

Ustanoviti da li je problem psihološke ili motoričke prirode. Ako je motoričke, uputiti ga kod logopeda, ako je

psihološke kod psihologa; Razgovarati sa roditeljima - da li je već na tretmanu;

5. Bili ste na času i zapazili da je nastavnik želeo da organizuje diskusiju u kojoj bi učestvovali svi učenici. Jedan učenik stalno insistira da on daje odgovore i iznosi svoje mišljenje. Ostali učenici se ne javljaju.

Reći nastavniku da on organizuje i vodi diskusiju i uspostavlja pravila. Ako su pravila već uspostavljena na početku školske godine, ne bi trebalo da dođe do ovog. Mora da bude pažljiv sa tim učenikom. Treba da pohvali njegov angažman i aktivnost na času, ali i da mu stavi do znanja da treba i ostali da učestvuju, a ne samo on. Nastavnik mora da ovlada grupnom dinamikom, mora sve učenike aktivirati. Predložiti mu da promeni metodu, možda diskusija nije odgovarajuća;

Razgovor sa učenikom ako nema pomaka u njegovom ponašanju, i ako ne može da se kontroliše;

Upoznati roditelje; Možda je hiperaktivan - uključuje se psiholog;

6. Nastavnik vam se požalio da je primetio da jedan učenik, dok on predaje, gleda pravo u njega, miran je, ali mu se čini da nije prisutan, misli mu lutaju.

Reći nastavniku da se obratiti tom učeniku i da proveriti da li je to trenutno. Ako je učestalo, porazgovarati sa njim. Čini mi se da si odsutan? Možda te nešto muči, brine, zbog nečeg si zabrinut? Ako primećuje da je odsutan, obavezno ga pita zašto. Učenik mora da ima poverenja u nastavnika i da kaže nastavniku u čemu je problem. Nastavnik je tu da ga sasluša i da mu pomogne. Možda mu je gradivo nezanimljivo. Nastavnik mora da nađe način da zainteresuje takvog učenika, individualizovani pristup. Učenik se mora uposliti na sve načine, to je nastavnikova dužnost.

Ako nema efekta, onda se učenik poziva na razgovor kod pedagoga ili psihologa - možda ima dublje emotivne probleme, koji zahtevaju poseban tretman. Upoznati roditelje;

7. Bliži se kraj prvog polugodišta i vi ste pogledali ocene u dnevniku. U jednom trenutku uočavate da u jednom odeljenju nećete imati ni jednu peticu, a u ostalim odeljenjima će taj broj biti zadovoljavajući.

Nastavnik očigledno drži isti kriterijum u svim odeljenjima. Nastavni plan i program je isti za sve, ali mora se napraviti razlika u različitim odeljenjima. Ne očekuje se da ta razlika bude toliko upadljiva. Nastavnik mora više da motiviše decu i da uloži malo više napora, na njemu je odgovornost. Svako odeljenje je različito, tako da treba prilagoditi način rada tome. Za taj razred nastavnik mora posebno da se priprema;

Razredni starešina mora da prati situaciju i da bude obavešten, da saraduje sa tm nastavnikom;

8. Nastavnik vam saopštava da ima učenika koji se često žali da ga boli stomak ili glava i to se najčešće dešava kada ispituje ili kada zadaje kontrolne zadatke.

Pojasniti nastavniku da u takvim situacijama postoji emocionalni naboj. Nastavnik treba da kaže učeniku da mu veruje, ali da to ne sme da postane praksa. On mora da bude ocenjen kao i svi ostali, ocenjivanje je obavezno;

Obaviti savetodavni rad sa učenikom - utvrditi šta ga to blokira, ispitati da li ga zaista boli stomak ili su u pitanju psihosomatske reakcije. Mora se raditi sa učenikom, to je proces. Možda su očekivanja roditelja prevelika, možda je lična nesigurnost;

Obavestiti roditelje;

9. Razredni starešina vam saopštava da su deca ispravljala ocene u dnevniku i da on ne zna odakle da počne da reaguje.

Ispitati kako je dnevnik uopšte došao do dece. Reći razrednom da se kažnjavaju samo ta deca, a ne celo odeljenje. Razredni treba da ih pita da li znaju šta su to moralne i zakonske norme. Koji im je bio cilj? Kakvu korist imaju od toga što su uradili? Reći im da moraju biti kažnjeni i da im se takve situacije ne ponavljaju više. Takav prekršaj spada u težu povredu radnih obaveza učenika; Razredni starešina treba da upozna i roditelje tih učenika sa situacijom; Obavestiti nadležni organ;

Ako nas razredni starešina pozove, učestvujemo u razgovoru sa decom; radionice na temu konstruktivno rešavanje problema...;

10. Nastavnik vam dovodi dete i vrlo besno kaže da uradite sa njim šta znate i umete, jer je on nemoćan. Učenik mu ometa rad, priča, galami, uznemirava drugu decu. Ako mu se suprotstave, oh ih tuče i to sve radi na času.

Umiriti nastavnika i ne kritikovati ga pred detetom. Kasnije mu blagim rečima reći da je problem discipline

zapravo problem nastavnika. Objasniti nastavniku da mora ovladati grupnom dinamikom. Pitati ga kako može da dozvoli da mu se učenici tuku na času. Učenik se mora uposliti na sve načine;
Individualni savetodavni rad sa učenicima - Pitati dete može li da kontroliše svoje emocije? Tražiti uzrok takvog ponašanja; Opomenuti ga da mora da poštuje ostale učenike i nastavnika. Posebno se baviti agresivnošću deteta, ako je urođena, što podrazumeva kontinuirani savetodavni rad sa učenicima;
Savetodavni rad sa nastavnikom - savetovanje kako da se postavi u takvim situacijama, osnažiti ga; reći mu da mora pronaći nekakve mehanizme da ga samodisciplinuje;
Razgovor i sa drugim nastavnicima koji mu predaju; Upoznati i roditelje sa situacijom; Ako je dijagnoza hiperaktivnost, uključiti i psihologa;

11. Nastavnik ne pronalazi načine da pokrene sa "mrtve tačke" dete koje ima neku vrstu smetnje ili teškoće u razvoju. Prosto sagledava da problemi koje dete ima nadilaze njegove kompetencije kao nastavnika i da detetu nije mesto u tom razredu.

Pedagoško-instruktivni rad sa nastavnikom - Nije na nastavniku da procenjuje, jer je već procenjeno da mu je tu mesto. Strpljenje nastavnika je neophodno, potrebno je više se angažovati oko deteta. Nastavnik mora stalno da zapaža ponašanje i rad deteta, mora da motiviše učenika na različite načine; Prilagoditi zadatke takvom detetu putem diferenciranog pristupa, individualizovanog rada. Uključivati redovno učenika u dopunsku nastavu, uključiti dete u aktivnosti sa ostalom decom, mora da zna šta može da nauči, da bude strpljiv, da stvara relaksirajuću atmosferu u razredu;

Savetodavni rad sa nastavnikom - savetovanje kako da se postavi u— takvim situacijama, osnažiti ga; podsticati ga za autokorektivno ponašanje, korigovati samosažaljenje i nemoć i prevazići bespomoćnost i negativizam;

Savetodavni rad sa roditeljima - ispitati da li je dete već na tretmanu; Ako nije predložiti roditeljima da se u rad sa detetom uključe pedagog, psiholog i defektolog-multidisciplinarni pristup;

SARADNJA SA UČENICIMA

1. Posle velikog odmora dolazi vam uplakano dete sa ogrebotinama na licu i žali se da su ga tukli iz drugog odeljenja.

Prvo umiriti dete, utešiti ga, pa nakon toga ispitati šta se dogodilo. Reći mu da treba da ima potpuno poverenje u vas i da slobodno kaže kako se to dogodilo i ko ga je tukao i zbog čega, jer je pedagog tu da mu pomogne. Moramo zaštititi dete od tih učenika.

Posebno razgovarati sa tim učenicima - ako su krivi, razredni starešina će ih kazniti. Reći im da nasilje nad drugom ne može da prođe nekažnjeno, i da moraju da snose sankcije za takvo ponašanje, tako je propisano zakonom. Obavestiti i roditelje tih učenika, reći im zašto su kažnjeni, kako bi uticali na njih;

Održati predavanje/radionicu na temu konstruktivno rešavanje konflikata; Dogovor o zaštitnim merama i praćenje efekata;

2. Jovana je odlična učenica, vrlo je tiha i malo se druži sa ostalom decom. Jednog dana dolazi kod vas i kaže da bi želela da razgovarate.

Pitamo je: "Nešto te muči"? Bavimo se njenim osećanjima. Postoji nešto što je mnogo važno, što želiš da mi kažeš? Ohrabriti je i videti šta hoće da saopšti. Možda želi da kaže da je usamljena i neprihvaćena od strane svojih drugova. U tom slučaju, moramo raditi na razvijanju samopouzdanja i socijalnih veština kod Jovane, pružajući joj pozitivan odnos toplinu, ljubav, poštovanje (empatija); Pitati je Šta ti misliš, zašto su oni takvi prema tebi?

Savetodavni rad sa odeljenjem - ohrabriti prijateljstvo među vršnjacima. Drugovi treba da prihvate Jovanu i da je uključe u zajednicu. Osvestiti im pojmove komunikacija u grupi, kooperacija, saradnja, pomoć drugome, timski rad;

Obavestiti i roditelje, tj. proceniti da li takvo njeno stanje potiče iz porodice - roditelji moraju podržati pozitivne vršnjačke odnose, dete mora da se socijalizuje, a ne da bude izolovano;

3. Jedna grupa učenika vam se žali da ih nastavnik NN naziva pogrđnim imenima, da ih ponižava i vređa.

Reći učenicima da kažu koji je to nastavnik, da se ne plaše i da imaju potpuno poverenje u stručnog saradnika. Ne možeš da garantuješ da ćeš promeniti tog nastavnika, ali da ćeš učiniti sve što možeš. Imaju pravo, kao

učenici, da se žale, i dobro je što su se obratili pedagogu, ali reći deci da ne ulaze sa njim u konflikt; Razgovor sa drugim nastavnicima - proveriti prethodno iskaze i sakupiti dokaze. Ispitati kakva je situacija u drugim odeljenjima, da li je još neko primetio njegovo ponašanje prema učenicima. Ako se ispostavi da je tačno to što deca kažu, razgovarati sa nastavnikom i reći mu da mora da se koriguje. Svako je odgovoran za svoje ponašanje. To se rešava, zakon predviđa kazne za uvrede; Direktor ima pravo da kažnjava, to nije u našoj nadležnosti, ali mi smo dužni da prijavimo takav oblik ponašanja prema deci;

4. Milena je došla da razgovara sa vama. Objasnjava vam da jako puno uči, ali da ne postiže dobre rezultate.

Pitati Milenu kako uči, kako pravi rezime. Krivo ti je što nisi bolja? Žao ti je što ne vidiš odmah rezultate? Verovatno učiš na pogrešan način. Možda nisi razumela kriterijum ocenjivanja nastavnika? Upoznati je sa metodama i tehnikama učenja, kada koju treba da upotrebi. Možda se loše vremenski organizuje ili nema pažnju. Razgovorom otkriti koji su uzroci zaostajanja; Pitamo i nastavnike za njen rad; Pratiti njen rad, to je proces;

5. Jedan dečak vam se žali da ne sme da ide kući, jer mu grupa drugova iz odeljenja preti da će ga sačekati ispred škole i pretući.

Umiriti dete. Reći mu da treba da ima poverenje u njega i da mu slobodno kaže ko mu je pretio. Obećati mu da se neće saznati da je od njega saznao. Moramo zaštititi tog učenika; Prikupljamo informacije; Obaviti razgovor sa tim učenicima - Kada se sakupe dokazi, reći razrednom starešini da kazni tu decu. Nasilje ne sme da prođe nekažnjeno. Uključiti i roditelje, tj. reći im zašto su kažnjeni, kako bi uticali na ponašanje svoje dece; Održati predavanje/radionicu na temu konstruktivno rešavanje konflikata; Dogovor o zaštitnim merama u okviru odeljenja; Praćenje efekata;

6. Devojčica slabije čuje i sporije govori. Nekoliko drugova iz odeljenja karikiraju njen govor. Potrebna joj je pomoć da bi savladala problem i mašta o tome da tečno priča.

Utešiti je, uvažiti njenu individualnost i reći joj da postoje razlike među ljudima. Bavimo se njenim osećanjima, pružajući joj pozitivan odnos toplinu, ljubav, poštovanje (empatija); Reći devojčici da joj to nisu prijatelji i da ne obraća pažnju na njih. Ohrabriti je, ne sme da vidi sažaljenje. Treba da stekne bazično poverenje u pedagoga; Savetodavni rad sa odeljenjem - Reći deci koja je ismejavaju da to nisu primerene norme ponašanje i da to nije ljudski. Treba je uključiti u zajednicu, a ne odbacivati; Trebalo bi podsticati u tom razredu atmosferu poštovanja različitosti; Odeljenjski starešina sa odeljenjem više priča na tu temu; Uključiti i logopeda;

JEZIK PRIHVATANJA čini da deca budu otvorenija. Najuspešniji su oni stručnjaci koji ljudima pomažu tako što ih stvarno prihvataju. Tada ljudi osećaju da će biti prihvaćeni bez obzira na to šta kažu ili osećaju. Nastavnici mogu da pomognu učeniku da nauči da prihvata i voli sebe i da stekne unutrašnje osećanje sopstvene vrednosti. Mogu u velikoj meri da olakšaju proces aktualizacije učenikovih potencijala. Mogu mu uliti snagu da se konstruktivno odnosi prema razočaranjima i bolu u detinjstvu i adolescenciji. Niko ne može biti siguran da je prihvaćen ako mu se to ne pokaže na očigledan način. Pravi razgovor sa učenikom može da pospeši konstruktivnu promenu.

SLUŠANJE je efikasno oruđe jer omogućava oslobađanje emocija i stimuliše osobu da iskaže svoja dublja osećanja. Slušanje govori o vašoj spremnosti da joj pomognete i izražava vaše prihvatanje osobe onakve kakva jeste. Stvara se osećaj bliskosti sa učenikom.

Pitanje: Postoji li nešto o čemu želiš da pričaš? Možeš li da kažeš nešto više o tome?

Govor je pokušaj da se spoljašnjem svetu saopšti šta se dešava unutra. Aktivno slušanje podrazumeva interakciju sa učenikom i obezbeđuje mu povratnu informaciju da ga nastavnik razume. Aktivno slušanje obezbeđuje oslobađanje emocija i uverava učenika da je nastavnik neko sa kim on može da razgovara. Nastavnik mora da ume da iskreno prihvati osećanja koja učenik izražava, ma koliko ona bila drugačija od onoga što on misli. Učenici se oslobađaju neprijatnih osećanja kada znaju da mogu slobodno da ih izražavaju. Nastavnik mora da želi da pomogne učeniku.

Nastavnik mora da doživi učenikovo osećanje kao da je njegovo sopstveno, ali da ne dopusti da ono postane

njegovo osećanje.

Nastavnici moraju da poštuju privatnost i poverljivost onoga što im učenici pričaju o sebi i svom životu.

Nastavnici treba da shvate da su učenici retko sposobni da sami započnu razgovor o svom problemu.

Aktivno slušanje pomaže učenicima da savladaju svoje snažne negativne emocije i da ne treba da se plaše svojih emocija.

Aktivno slušanje olakšava učeniku da sam reši svoj problem, jer na taj način može da "izbaci iz sebe" problem, može da analizira i sagleda svoj problem.

Aktivno slušanje omogućava bliskiji i sadržajni odnos između nastavnika i učenika. Učenici koji su saslušani doživljavaju osećanje većeg samopoštovanja i vrednosti. Kada se između nastavnika i učenika razvije više pažnje, poštovanja i ljubavi, tada se problemi discipline značajno smanjuju. Deca ne prave probleme onom nastavniku koji ih poštuje i brine o njima.

Savetodavno rešavanje učenikovog problema podrazumeva da učeniku pomazemo da ostvari uvid u svoj problem, da ga razotkrije, sazna i shvati. Možemo i zajedno sa njim da tragamo za uzrocima problema i da se dogovoramo kako da zajedno otklonimo uzroke i promenimo stanje.

Učenici obično na "mora i treba" reaguju tako što pružaju otpor ili još snažnije brane svoje pozicije.

Poruke sa gotovim rešenjem jasno govore učenicima kako da promene svoje ponašanje – šta moraju da urade, šta bi bilo bolje da urade, šta bi smeli da urade, šta bi trebalo da urade.

Ja-poruke bi se mogle nazvati i "poruke odgovornosti", jer nastavnik koji šalje poruke preuzima odgovornost za svoje unutrašnje stanje i odgovornost da bude dovoljno otvoren da sa učenikom to i podeli. Ja-poruke prepuštaju samom učeniku odgovornost za njegovo ponašanje.

Ja-poruke ispunjavaju tri važna kriterijuma delotvornosti:

- 1) velika je verovatnoća da će pokrenuti volju za promenom;
- 2) sadrže minimum negativnog vrednovanja učenika;
- 3) ne kvare odnos između nastavnika i učenika;

Bilo kakva razumna ja-poruka uvek je daleko bolja od okrivljujuće ti-poruke ili "indirektne poruke".

Ljutnja se javlja posle doživljavanja nekog drugog (ranijeg) osećanja. Ljutnja je sekundarno osećanje, ona uvek prati primarno osećanje.

Konflikti među učenicima deluju štetno na odeljenje, ne samo tako što smanjuju vreme posvećeno učenju i podučavanju, već ometaju sve učenike u odeljenju. Ove konflikte je nemoguće izbeći, jer među mladima, po pravilu, dolazi do neslaganja, verbalnih sukoba, svađa, tuča, zadirkivanja.

ULOGA NASTAVNIKA

Često koristiti aktivno slušanje;

Izbegavati digresije komentarama: "To je druga stvar-pridržavajmo se za sada ovog problema";

Koristiti ja-poruke da bi se izrazile svoje potrebe i neslaganje sa nekim pravilima;

Izbegavati pozitivno ili negativno vrednovanje ("To je dobra ideja" ili "To je glup predlog").

USPEŠAN SAVETNIK

Ne pokušava da započne razgovor sa učenikom sve dok nije siguran da učenik zaista želi njegovu pomoć;

Adekvatno je pripremljen, raspolaže potrebnim činjenicama, informacijama, podacima;

Njegova izlaganja su sažeta i kratka, ne gnjavi učenike;

Odgovornost za uspešno odvijanje procesa promene ostavlja učeniku, a on mu u tome pomaže;

USPEŠAN SAVETNIK mora da prepozna otpor i defanzivnost čim se oni pojave, a zatim mora da izrazi prihvatanje učenikovih osećanja. Nastavnici moraju da uče kako da izgrade dobre odnose sa učenicima. Ključ uspeha da navedete učenike da usvoje vaše vrednosti jeste da uspostavite sa njima dobre odnose.

Svakodnevno upućivanje ja-poruka je daleko efikasnije nego da pričate učenicima da treba da budu otvoreni u komunikaciji. Aktivno slušanje će ohrabriti učenike da sa vama podele svoja osećanja.

Nastavnici bi trebalo da poznaju principe za koje je utvrđeno da uspešno motivišu većinu učenika i da budu osposobljeni da ih primenjuju.

Razvitak umnih sposobnosti i sposobnosti da se kritički misli zavisi od sadržaja gradiva, načina i organizacije onog što se uči, primene odgovarajućih postupaka i metoda, kao i pobuda onog ko uči.